

ꠘꠞꠟꠞꠟ ꠘꠟꠞꠞꠟ   ꠘꠟꠞꠟꠞꠟ, ꠘꠟꠞꠟꠞ ꠘꠟꠟ, ꠘꠟꠟꠟ, ꠘꠟꠞꠟ   ৪৯ ৩৮ স্টৰে, ৪৫৭৩৮ দক্ষিণ   হুইয়েন লানপাউ   ঘুমশকৈশা, জনুৱাৰী ২৩, ২০১৯, ইম্ফাল
 ৪২ শুবা চহী, ২৯৮শা মশীং

বোটলদা হাল্লগা য়োল্লিবা দ্শিং

হীৰমসিদা লৈঙাক্ৰা অখন্নবা মীংয়েং চঙফম থোকই

মীওইবনা হিংবদা ঋহিদগী মৰু ওইনা চঙবা পোৎলমশিংগী মনুংদা দ্শিং হায়বাসিসু অমনি। মানোৱাদা লৈবা য়ুনিভসিটি ওফ হৱাইগী ওসিনোগ্ৰাফৰ, ব্ৰাইয়ন প্লেজৰনা ফোণ্ডদোকখিবগী মতুং ইয়া হকচাংগী অঙ্গ-অশা খল কায়হন্দৰবা, সেলশিংদা নুট্ৰিষ্টন্ট ফংহনৰা, মশলগী মপাঙ্গল কনখংহনৰা, কেলেৱি লৌশিনবগী চাং কন্ট্ৰেল ভৌবা, তাং-তাং পুম্মক লেঙথোক-লেঙশিন হায়নৰা অমসুং হকচাং মনুংগী অমোংপশিং চামথোকপদা দ্শিং মথৌ তাই। মীওইবনা নোংমদা ভঙহিফন্দা থক্কদৰা দ্শিংগী চাংগা মৰী লৈননা ইসটিট্টি ওফ মেদিসিনগী ৰিপোৰ্টনা হায়, নুপা ওইবশিংনা য়ামম্ৰবদা দ্শিং লিটৰ ৩ অমসুং দুপীশিংনা লিটৰ ২.২ নুমিৎ খুদিংগী থকপা মথৌ তাই। হিংবদা ঋহিদগী মৰু ওইনা চঙবা পোৎলম অমা ওইৰিবা দ্শিং ফন্দবগী খুদোংচাদৰা কয়া মা্লেমগী মফম অয়ায়্নদা মায়োক্ৰৱি। মীওইবনা নোংমা ফাদোক চ্ৰা হেনবদা থেহিদোক্ৰা অকাযৰা লেত্ৰগসু দ্শিং ৱাড্ৰম অমত্ৰ ওইৱবসু থকইদৰবা থোক্ৰবদি হকচাংগী কয়াং পুম্মক শোকচিল্লকই হায়না অখঙ-অহৈশিংনা ফোঙদোক্ৰি। অদুবু মফম অয়ায়্নদা অফৰা দ্শিং ফন্দবনা মৱম ওইৱগা কনাঙহা মীওই খৱনা বোটলদা হানৰা থক্ৰবা দ্শিং য়োল্লগা শেল তানবগী যৌওং চখৰি। মা্লেমগী ওইনা বোটলদা হানৰা দ্শিং য়োনৰদা চহী খুদিংগী দোলৰ বিলিয়ন ১০০ ৰোম তানৰা ঙ্গ্লি। মফম অয়ায়্নদা অফৰা দ্শিং ফন্দবনা বোটলদা হানৰা দ্শিং য়োনবগী চাংসু নোংমা-নোংমগী হেনগৎলক্ৰি। মীওই অয়ায়্নগী ৰাখলদসু বোটলদা হাল্লগা য়োল্লকপা দ্শিং থকপদা হকচাং শোক্ৰি ঙ্ঙাই ওইদে হায়না থাজনৈ। জৰ্মনগী য়ুনিভসিটি ওফ হিদেলবৰ্গতা ইসটিট্টি ওফ ইনভাইৱনমেণ্টে টল জিওকেমিষ্ট্ৰীগী দিৱেক্টৰ ওইবা ব্ৰিলিয়ম শােটিক্কা লুচিদ্দনা চত্থখিবা ষ্টদিগী ৰিপোৰ্টনা হায়, দ্শিং হাল্লিৰা প্ৰাষ্ট্ৰিক বোটলদগী থোৱকপা কেিমকেলশিং মীওইবনা দ্শিং থকপদা য়াওঙ্ৰগা হকচাং মনুন্দা চঙ্ৰুবা মতুদা অকাযৰা কয়ামক্ৰম থোকহল্লকই। ৱৰ্ল্ডৰাইফ্‌ল্ডইফ ফন্দ ইণ্টৰনেসনলনা শেল থাদদ্দনা চত্থখিবা ষ্টদিগী ৰিপোৰ্টমতুং ইয়া বোটলদা হাল্লগা য়োল্লকপা দ্শিং খুদিংমক অফৰা, হকচাং শোক্ৰেঙ্কইবদা দ্শিংনি হায়না লৌবা য়াদে। মসিগীসু মখভা দ্শিং হাপুৰা প্ৰাষ্টিকী বোটল শাৰা অমসু শীজিন্নৰা লেইৱৰগা লংখোৱকপা প্ৰাষ্টিক বোটলনা অকোয়বগী দ্শিং-নুশিংতা চাট্জীনা অকাযৰা থোকহল্লি। দ্শিং হাপ্ৰগা য়োয়বগীদমক চ্ছী খুদিংগী বোটল শাবদা প্ৰাষ্টিক টেন মিলিয়ন ১.৫ শীজিন্নে। পেট্ৰোলিয়ম নংত্ৰগা নেভৱেল গ্যাস শীজিন্নৰা প্ৰাষ্টিক শাবদা থাদোৱকপা বেঞ্জিন, টোলূন, ইথাইলবেঞ্জিন, জাইলিন, কাৰ্বোন ম্যোনোক্সাইড, হাইড্ৰোজেন সলফাইদ, মিথেন, নাইট্ৰোজেন ওজাইদ অমসুং সলফৰ দাইওক্সাইদনা অকোয়বগী দ্শিং-নুশিং মোংহন্দুনা মীওইবগী হকচাং শোকহল্লি হায়না ৱৰ্ল্ডৰাইফ্‌ল্ডৰািফ ফন্দ ইণ্টৰনেসনলগী ৰিপোৰ্টঅমনা থেঙদোক্ৰি।

কুমজা ২০০০ দা চত্থখিবা ষ্টদি অমগী ৰিপোৰ্টনা হায়, দ্শিং হাল্লগা য়োল্লকপা বোটল অয়ায়়া ৱিসাইকল তৌৱগা অমুক শীজিন্নবগী মহৎতা শীজিন্নৰা লেইৱৰগা লংখোক্ৰে। মদুনা মৱম ওইৱগা ইনভাইৱনমেণ্টেল পোল্যুসন থোকহন্দুনা থৱায় পানৰা কয়া শিহল্লি। কা-হোম খুদোংথিনিংঙাই ওইৱৰিবা ৱাফমদি বোটলদা হাল্লগা য়োল্লকপা দ্শিংদা মীংনা ইয়া ফন্দৰা অকুপ-অকুপা প্ৰাষ্টিক মকুপ যাওবগী মতাংদনি। হীৰম অসিগী মতাংদা ৱৰ্ল্ডহেণ্ট ওৰ্ণনাইজেনসগী (দব্লিযু ঐচ ৩)না ইন্দিয়া, চাইনা, কেনিয়া, ইন্দোনেশিয়া, লেবানন, মেক্সিকো, থায়লেন্দ অমসুং য়ুনাইটেড ষ্টেটসতগী বোটলদা হানৰা দ্শিং সেম্পাল খৱা য়োমগৎলগা চাংয়েং তৌবদা দ্শিং লিটৰ ১ দা অকুপা প্ৰাষ্টিক মকুপ ১০ ৰোম য়াওৱহা থেংনথি। এপোলো হোম্পিটালগী সিনিয়ৰ গ্যাস্ট্ৰেইণ্টৰোলোজিষ্ট, ডা. নৰিন বোতলাবৰপনা হায়থি, বোটল চাবা অমসু বোটলদা দ্শিং হানবৰা প্ৰাষ্টিক মকুপশিং হায়ৰা চপ চানা খঙবা যাওখিৰনি। হায়ৰিবা দ্শিং অসি থক্ৰৰা মতমদা দাইৱিয়া, থাইৱাইদকী প্ৰোত্ৰেম অমদি অটৈ খুদোংচাদৰা কয়া ওইহল্লকপগা লোয়ননা মীৱোনৰীশিংদা থা শুন্দনা অঙাং ডবৰা নংত্ৰগা অৱহা শুন্‌ৰা অঙাং পোৰহনৰা য়াবগী ৱিহ্ন ৰাংনা লৈ হায়ৰি। মৱম ইৱে-লৈতনা মীওই কয়া গ্যাস্ট্ৰেইণ্টে ষ্টটিনেল ষ্ট্ৰেক্টতা অনাৰা য়াওৱকপদগী চপ চাবা মৱম খঙদোক্ৰৰা কুপ্পা খিজিল্লবদা পেকেজ ড্ৰিঙ্কি ৱাটৰ নংত্ৰগা বোটলদা হাল্লগা য়োল্লকপা দ্শিং থক্কদগী লায়না পোক্ৰকপনি হায়ৰা চপ চানা খঙবা ঙুমখিৰনি। ৱৰ্ল্ড হেণ্ট ওৰ্ণনাইজেনসনগী ৰিপোৰ্ট অনা হায়, মা্লেমদা পোক্ৰেজ ড্ৰিঙ্কি ৱাটৰ শীজিন্নবগী চাং ৰাংখৎলক্ৰে। ফেশন অমা ওইনা লৌনৱকপগা লোয়ননা চহী খুদিংগী য়ুনাইটেদ ষ্টেটস খত্ৰদা পেকেজ ড্ৰিঙ্কি ৱাটৰ বোটল বিলিয়ন ৫০ ৰোম শীজিন্নৰি। পেকেজ ড্ৰিঙ্কি ৱাটৰ ইনষ্ট্ৰিট্টি নোংম-নোংমগী চাওখৎলকপগা লোয়ননা বোটলদা হাল্লগা য়োল্লিবা দ্শিং অসি মা্লেমদা ঙসিদি বিয়ৰ অমসুং সোদাগী হেকমখংদা মীয়ান্না ঋহিদগী পান্না লৈৱগা থক্ৰবা মহী ওইৱক্ৰে। দ্শিং হাল্লগা য়োল্লিৰা প্ৰাষ্টিকী বোটল পুম্মক পোলিকাৰ্বোনেট প্ৰাষ্টিকনা শাবনি। মসিদা বাইসফেনোল এ (বি পি এ) কৌৰা থম্মোয়গী লায়না অমদি কেসৰ মখল কয়ামক্ৰম ওইহল্লকপা য়াবা কেিমকেল অমা য়াওই হায়ৰি। পুম্মক অসিনা মৱম ওইৱগা লেঙাক্ৰা পেকেজ ড্ৰিঙ্কি ৱাটৰ ইনষ্ট্ৰিট্টি পুৰ্ণি খৌগৎপগী মহৎ মীয়ামদা অফৰা থক্ৰবা দ্শিং মৱাং কায়না ফংহৰবা থৌৱাং লৌখৎফম আকুে।

... এডিটৰদা থাৱকপা চিটি ...

পাথোক হেন্না পুথোক্ৰবা অমদি শেন্মীংলোন চাওখৎনৰা হোংনৰা মতম ওইৱে

ইকাযখুম্‌জৰিৰা এডিটৰ,

মতম অমদা কুইী কালেন নাইদনা মবুক চেয়া ইম্ফল ফাওদুনা চেঁল্লিৰা দ্ৰিলল তুৱেলদা দোলাইথাৰি দাম শাজিনখিবদগী লেঙাক্ৰু দ্ধৈথ লৌখোং পীনৰা থৌৱাং পায়খৎলবসু নাকল অমদা লৌমীশিংগী কাৱনৰা পায়খৎপা থবক ওইৱবসু নিংৱমথাগী মতমদা দ্ৰিলল তুৱেলনা মণিপুৰগী মীয়ামদা পীৱিৰা দ্শিং অদু দ্শিং দ্চিলে তৎখিবদগী হৌজিক পোৱোম্পাংচকী ৱাটৰ সপ্ৰাই দ্শিং চিংৎখপা য়াদদ্দনা মীয়ামদা দ্শিং পীৰা লেপখিৰা থা অমা ফৱক্ৰে। নোংজু থাগী নমদা তুৱেল অসি দৈমায় চেয়া চেঁল্লিঙৈ ওমবদা দ্শিং য়োকখংহৌনবগী প্ৰাম তৌবিৱগদি ঙসি মীয়ান্না থক্ৰবা দ্শিং ফংবগী অৱাৰা কয়া মায়োক্ৰৱিৰা অসি লৈৱল্লোই। খুল্লাকপম এ পীগী মনুং চ্যা লৈৰিৰা হ্ৰা়া উয়োক ওইৱহা চিংশিং মৱ কৌকখিবদগী দ্ৰিলল তুৱেলদা তাৰা দ্শিংগী দ্চিচেসু হহ্ৰক্ৰে। চিংখোঙা তাইনৰা শৱকৰ্ণিং অসি লেঙাক্ৰু শাংনা অচৌৰা কেনেল অমা তৌবিৱগা দ্শিং য়োকপগী মতম ওইৱে। নোংজু থাদা দ্ৰিং য়োকহৌবগদি হয়েং নিংথমথা চত্ৰলকপা মতমদা মীয়ামদা দ্শিং ফন্দবগী অৱাৰা মৈশা লাংৰা হেল্লক্লনি। হন্দক প্ৰাইম মিনিষ্টৱনা শঙ্গাখিৰা দোলাইথাৰিগী কেনেল অসিনা মীয়ামদা দ্শিং পীগনি হায়না আশা তৌৱি। অদুবু কেনেলগী শৱক খৱা শেন্ন্না হৌইশিনবদগী লৌমীশিংদা হৌজিক দ্শিং ফংহনৰা ঙুম্ৰিদি। লৌ লোক্ৰৰা লৌইত্ৰৰা মতুদা লৌমীশিংগী নিংথম মঠৈ মৱোং থানৰা থৌৱাং পায়খৎলবসু দ্ধৈথ লৌখোংগী খুদোংচৰা ফন্দবনা লৌমী হোা হৌজিক খুং হাংদুনা অৱহন্ন মতম মাওদুনা লৈৱি। হীৰম অসিদা এট্ৰিকলচৱ দিপাৰ্টমেণ্টঅমদি হোষ্টিল্‌কচৱ দিপাৰ্টমেণ্টমা দ্ধৈথ লৌখোং ফহনৰা, থবক শুনীংৰা লৌমীশিংদা নিংথম মঠৈ মৱোং থানৰা মক্ৰ মৱাংশিং পীবিদুনা লমদম অসিগী পোথোক হেন্না পুথোক্ৰবা অমদি শেন্মীংলোন চাওখৎনৰা হোংনৰা মতম ওইৱে।

অদোমগী - এল বিজয় খুমন

হুইয়েন লানপাউ লিটৱেৰি কুইজ-৮৮
১। পুৰাৱীৰগা শাগোৱৱৰুৰা কংলা-শা ওসিসু ঐখোয়গী ষ্টেট এমৱ্ৰেম ওইৱি। বৰ্জিজনা অমুক, ব্ৰ্চিশনা অমুক, অনীৰক থুগাইক্ৰৱৰনি।   (ক) কৱহা নিংখৌনা কংলাদা কংলা-শা ইহান হান্না শাখিবগে?   খ) বৰ্জিজিংনা চহী ৭ খুল্লাকপদা থুগাইৱল্লৰা মতুং নমসিংহ মহাৰাজনা অমুক নৌনা শাখিবনি। কৱহা চহীদনো?   ২। “মানি নঙসে নুগী/মপু মাগী মঙলাল/মঙলাল মশামক/তাইবঙদা থোকপা লুগী ভোগী হকচা।” পৱংশিং অসি কবি মীনকেভনগী শৈৱেং অমদগী লৌথোকপনি। শৈৱেং লাইৱিক অদুগী মমিং হায়যু।   ৩। “ঈশুৱৰ কৱিনো? ঈশুৱৰগী অশংৰা অৰ্থদি অমৱোমদা ইংৰাজিদা কল্লোৱৱ হায়ৰনি।” ৱাফম অসি “ধৰ্ম অমসুং বিজ্ঞান” কৌৰা ৰাৱেং অমদগী লৌথোকপনি। আইবদু কনানো?   ৪। “খনত্ৰা নঙদা নুমিৎ অদুদা/ইমাসিং অদুখভনি ফি লংথোক/ইকাই ইকি পুৰা তেমশিংনথি।” পৱংশিং অসিনা মেমচৌৰীগী শৈৱেং লাইৱিক অমদগী লৌথোকপনি। শৈৱেং লাইৱিকুগী মমিং হায়যু।   ৫। “শিনাই তুৱেলগী মপান্দা চোংখা মিয়াগী হকচাং পোৎলোইখিৰা মং অদু, ৰাপল ময়াম অমনা কোয়শিন্দুনা লৈৱি। ৱাফম অসি “মেজৰ চোংখা মিয়া” কৌৰা পুসি ৱাৱীদুদগী লৌথোকপনি। আইবদু কনানো?

মথক্তা পীৱিৰা ৰাহংশিং অসিগী পাউখুম জন্ৱাৱাৰী ৩০ত, য়ুমশকৈশ নুমিৎকী অয়ুক পুং ১১ ফাওবগী মনুংদা পাউচে অসিগী ওসিনতা নংত্ৰগা দৈ-মেল
hueiyenliteraryquiz@gmail.com
সিদা মেল ওইনা থাবীৰকপা য়াগনি।
পাউখুম পীবিৱকপা/থাবীৰকপা মতমদা মিং, লৈফম, মঠৈগী থাক অমসুং কন্টেণ্ট নথৱ ময়েক শেংনা ইবিৱকউ।
ৰাহং খুদিংমকী পাউখুম চুয়া নংত্ৰগা মশীং য়ান্না চুয়া পীবিৱকপা মীওইশিং অদুদগী দ্ৰো ওৎচৱগা লাইবক ফৰা মীশক অমা খনজগনি।
লোয়ননা খল্লৰা মীশক অদুদা মনা পীজগনি।

চাইথোৱকপা ৱাখল নৱেন্দ্ৰ নিঙোহা

মতম মতমগী ওইনা লেঙাক পায়ৱকপশিংনা মচিনথোক-মখাথোক পঙহায়দা হায়দুনা লাকই। নোৰ্খ ইষ্ট ইন্দিয়াগী ঋহিদগী মৰুওইৰা লম মচেংনি। হৌজিকমক লেঙাক পায়ৱিসিগী লুচিং পুৱেলনসু হায়, “নোৰ্খ ইষ্ট চাওখৎতনা ইন্দিয়া চাওখৎপা যাৱোই”। ৱাইহসি নুংওঞ্জি। ৱাইহসিদা চাউৱৰা মীনুংশি অমগা লোয়নৰা ফজৱৰা ৱাহহ্লেক লৈৱি। অদুবু মসি কয়া য়ান্না চুয়া য়েংলগা হায়ৱিবনো হায়ৰা অদুমদি হৌজিকসু ৰাহং ওইনা লৈৱি। চিন্দমক ফজৰা থম্মোয়দি কয়া ইয়াও য়াওদৰা অমগী মমি নিংথিজনা তাৱি। মসি পুম্মক্ৰা খঙই। অদুমক্তদা ঋহিদা মথোয়গী মীংয়েং অসি ফজৰা অচুহনি হায়না অৰ্থ হন্দোক হন্দোক্তুনা য়ান্না ঙাঙনৱি। ঙাঙনৱিৰা পুম্মকৰিশংসু অদুম তাৰা নুংঙাই। তাৱি খুদিংগী মোইনা হায়ৱিসিবু অচুৱৱনে হায়না হেক হেক খলহল্লি। তৌথোৱকপনে হায়দোৱকপনে অনী অসি তুনা-তুনা য়েংবদা কৱিঙহা কান্দসু ৱাখলসি লমফাংনবগসু য়াওৱক্তৰা নভে।

নোৰ্খ ইষ্ট চাওখৎনৰা থৌৱাংশিং য়ান্না পায়খৎলে হায়। কৱি কৱিনো ময়েক শেংনা সিমদি হায়না উৰদি থেইনা লৈৱি। হায়বদদি লম্পাকমুক পাক্ৰে, থবক ওইনদি খুবাকমুক পাক্ৰি। লুক ইষ্ট পোলিসিগী মখাদা এসিয়ন লৈবাকশিংগা শম্মনবগী খোঙ হানৰাৰা কয়া হোংনৰা মমাঙদা লৈৱহা গৰ্ভমেণ্ট অদুনসু অঙঙী খাক্তা হোংনথি। কনাগী লম্বী শেন্ন্না, খোং শাৰা অমদি লল্লোন ঈভিকী মতাংদা। হৌজিক্ৰা অনৌৰা গৰ্ভমেণ্ট অমা অমুক লাকপসিদা হামগীদু মমিং হোংদোক্ৰগা এষ্ট ইষ্ট পোলিসি হায়না থোল্লে, মমীংদি ফজৱে। হান্না তৌৱহা থবক অদুনা হন্দকসু মখা ফজনা চখৰি। পোলিসি অসিগী মখাত্ৰা কেনৈদি খঙদে, সুম মাল্লকুম-কৱিঙম তৌৱকপগী ৱানিকো, মণিপুৱগা তাইনৱিৰা বোৱদৰা লম তকখৎতনা খোমজিল্লকপগী ৰাথোক অচৌৰা কয়া থোৱক্ৰে। মসি লৈবাক অসিগী মীয়ান্না য়োনা পেৱদে। মীয়াম হৌদুনা লম মাঙৰা যাৱোই হায়না কয়া লাউ খেঙদুনা তৌৱি। ইন্দিয়া লৈঙাকী মীহৎশিং, ওফিসিএলশিং লাক্তুনা য়েংশিল্লৱে, লমগী মতাংদা য়েংনৰা লৈতে হায়বিৱন্মে। মসি আ মমাঙঙঙ মণিপুৱনা ইন্দিয়াদা তিনদ্ৰিৎঙগী মমাঙদগী মশাগী ওইৰা ঙুমঠৈ শয়ল লৈজৱন্মী। মদু মথোয়না থেহিদোক্ৰা খঙৰা নভে। লম অসিদা লৈৱিৰা মীনা খঙবনি, অদুবু মক্ৰাক শাংৰা, মনাতোন তুহা খৱা লাক্ৰগা অৱানৰা মঠৈ তাকগীৱন্মী। লমগী মতাং অসিদা হৌজিক লৈঙাকসু কৈসু তুমিন লৈশিল্লি। মণিপুৱ নৃশ্ববগী ৱা তন্তনা হায়ৱিৰা ঋহীগীসু, মপানগীসু লুচিংবনি হায়দুনা লৈৱিৰা ময়াম পুম্মকৰিশং অসি মচিন য়েংতুয়া ফোংখিৰদৌনা তৌনৱে। সিসু মণিপুৱ নৃশ্ববগী ওইৱহা য়াই।

মমাঙদা মণিপুৱ য়ুনিভসিটিদা অমুক্তা খোক্তৰা ৰাথোক অচৌৰা কয়া থোকত্ৰে। ইন্দিয়াদা নিক্ৰসু মণিপুদদি থক-থক নিকত্ৰে। থা কয়া মহৈৱোয়শিং মহৈ তহ্মা ফংহনথিদ্ৰে। এগজাম মতম চানা তৌথিদ্ৰে, এগজাম মতম চানা হায়দোকথিদ্ৰে। এগজাম পাস তৌৱৰা মহৈৱোয়শিংগী সাৰ্টিফিকেট, মাৰ্কসীট মতম চানা পীথোক্তদুনা মপান্দা মহৈ তহ্মা চংচগদৰা কয়াগী খুদোংচাদৰা কয়া থোকহনত্ৰে। অদুগা ৱিমততা মহৈ তমজৰা মহৈৱোয় কয়া অমসু এগজাম পাস তৌৱগা সাৰ্টিফিকেট ফংদুনা মখা তানা মহৈ তমজগদৰা অমদি ময়ুমদা নুংঙইনা হজ্গদৰা মহৈৱোয় কয়া অমা শাখিনা নীংৰা কায়নহনত্ৰে। কয়ামুক শাখিৱকপগে হায়ববু য়ুনিভসিটি কেম্পস মনুংদা থানা-সিফহিনা শৌণ্ৰি য়ুংবঙম লানফম ওত্ৰেজ্ৰে। ওজা প্ৰোফেসৱ কয়া জেলদা চঙলৱে। মসি মা্লেমগী পুৱাৱীদা পুগ্ৰা লৈতৰা পাউ অমা হন্দক্তা মণিপুৱ য়ুনিভসিটিদা হস্কাইৱৰা পাউ ওইনা শুংখিৰনি। পাউ অসি মা্লেমগী মফম কয়াদা শৱা শনথি। মা্লেমগী মীয়ান্না শোয়দনা ঙক্ৰৰা য়াওৱমগনি। অসি য়োনা ফীভম শোক্ৰৰা ফাওবদা মমাঙগী জেনৱেল ইলেক্ৰন্দা নোংমদা য়ুনিয়ন মিনিষ্টৱ দেশীৰা ৭ ফাওৰা লাকপা য়াওদুনা ভোট খোম্ৱৱবসু, হ্যুমনে ৱিহ্‌চেসকী মিনিষ্টৱদুনা

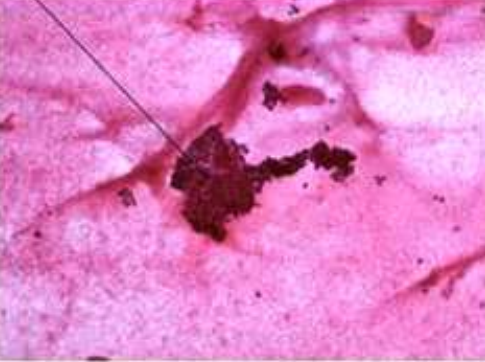
কেসৰ লায়়েংবগী অনৌৰা কাঙলোন : প্ৰোটোন থেৰাপি

মীওইবনা ঋহিদগী কিনৱৰা অনাৰা অমা ওইৰিৰা কেসৰসি লায়়েংবদা হীদাক থাৰা কেমোথেৰাপি), থাঙ থাৰা (ওপসেসন) নংত্ৰগা ৱেদিওথেৰাপি শীজিন্নৰা য়াই। ৱেদিওথেৰাপি নংত্ৰগা ৱেদিয়েসন থেৰাপিবু শম্মা আৱ টি, আৱ টি এক্স নংত্ৰগা এক্স আৱ টি হায়না খঙনৈ। থেৰাপিসি পাক শম্মা শন্দোক্ত্ৰিৰা কেসৰ অয়ায়দা মায় পাকই। থেৰাপিসি কেমোথেৰাপি তৌভিঙৈ, তৌৱিঙৈ মনুং নংত্ৰগা তৌস্ত্ৰবা মতুংদা পাঙথোকপসু য়াওই। কৱিঙহা কেসৰ খয়মদি থাঙ থাস্ত্ৰবা তুংদা অমুক নৌনা কেসৰ ওইৱক্তনৰা ৱেদিওথেৰাপি ওই। থেৰাপিসিদা মক্ৰওইনা চহী ৱেদিএসন হায়না খঙনৰা গন্ম্য ৱে, এক্স-ৱেনচিংৰা শীজিন্নৈ। মথোয়সিদা এনৰ্জি য়ান্না য়াওই, অদুনা এটম অমদি মোলিকুলশিংবু চাৰ্জ পুৰা পাৰ্টিকলশিং (আইওনশিং) দা ওত্ৰোকহনৰা ঙুম্মী। হায়ৱিৰা ৱেদিএসনশিলসিনা কেসৱগী সেলশিংদা য়াওৱিৰা দি এন এগী এটম নংত্ৰগা মোলিকুলশিংবু আইওনশিংদা ওত্ৰোক্তুনা নংত্ৰগা কেসৱ সেলদুগী মনুংদা ফ্ৰী ৱেদিকেল (চাৰ্জ পুৰা পাৰ্টিকল) শিং থাদোকহন্দুনা দি এন এবু মাঙহল্লি। অসুমা মাঙ-ভাক্ৰৰা দি এন এগী সেলশিংবু শিখি।

ৱেদিওথেৰাপি তৌদুনা কেসৱদগী ঙাকথোকপা অমদি কেসৱ মখা তানা হৌৱক্তনৰা হোংনবৰা কায়ৰা কয়ামক্ৰম পীৱবসু মসিনা থোকহনৰা পামদৰা খুদোংচাদৰা কয়ামুকসু লৈৱি। অদুবু অখঙ-অহৈশিংগী মতুং ইয়া সাইদ ইফেক্টিসি কেসৱ নাৱিৰা মফম, ৱেদিওথেৰাপি পীৰবগী চাং অমদি মশা থাৱিৰা সেলশিংবু ৱিপাৱ তৌবগী মখা পোন্ধি হায়। অদুনা মীওই খৱদদি সাইদ ইফেক্টিসি হঠৈ অদুগা মীওই খৱদদি শাখিৰা য়াওই। কনাঙহা মীওই খৱদদি ইফেক্টিসি থেৰাপি তৌৱিঙদগী থোৱকপসু য়াওই অদুগা কনাঙহা খৱদনা থেৰাপি তৌৰৰা মতুং চয়াল নংত্ৰগা থা খৱগী মতুংদা থোৱকপসু লৈ। অয়াহা ইফেক্টিশিংদি নুমিৎ খৱনি লৈৱম্ৰগা ফখিবসু য়াওই অদুগা খৱদদি চয়াল কয়া মখা শমথদুনা লৈহোৰা য়াই। মক্ৰ ওইনা হোংনৰা ইফেক্টিশিংদি তাৰা ঙ্ফগী শক্তি হহ্ৰকপৰা, উনশা ঙাংশিনৰা অমদি হাকচৰা, হকচাং চোকথৰা, চানিং-থক্ৰিৎদৰা, খোঙ হায়া, শম কেনৰা, থৰাজা ৱেদিওথেৰাপি তৌথিৰা মীশিংদা অচাপোং য়োংপদা নুংঙাইতৰা পোকপা, হকতিমবগী অপাশা পোক্তৰা য়াই। অসিঙহা ইফেক্টিশিংসি মতম খৱা লৈৱগা অদুম ফখিবনা অয়ায়নি। অদুবু মী খৱদদি ইফেক্টিসি কুইনা শাংনা লৈহৌবসু য়াওই। অদুনা সাইদ ইফেক্ঠকী চাং হহ্ৰৰা থেৰাপি অমগী মথৌ তাৱকই। অসুমা প্ৰোটোন থেৰাপি হায়ৰা কাঙলোনসি মেগৎলকখি।

এটম অমগী মনুংদা য়াওৱিৰা নোজিঙিট চাৰ্জ পুৰা প্ৰোটোনশিংগী ৱেদিএসন শীজিন্নদুনা কেসৱ লায়়েংবা য়াগনি হায়বসি ইহান হান্না কুমজা ১৯৪৬তা ৱোৰ্ণট ৱিলসননা ফোঙদোৱকখি। অহানবগী ওইনা কুমজা ১৯৫৪দা বৰ্কলি ৱেদিএসন লেবোৱেটৱিদা প্ৰোটোন থেৰাপিগী মতেংনা কেসৱ ইহান হান্না লায়়েংবগী চাংয়েং পাঙথোকখি। মসিগীদমক প্ৰোটোনশিংগী বিম কাপথেৱকপা ঙ্গহা, ফিজিক্কী চাংয়েংশিং পাঙথোকপদা শীজিন্নৰা পাৰ্টিকল এক্সেলৱেটৰ (সাইক্ৰোট্ৰোন) শীজিন্নথি। কুমজা ১৯৬১দা ঐচ সী এল অমদি মসাচুচেটস জেনৱেল হোম্পিটাল (এম জি ঐচ) না খুৎশয়্নদুনা প্ৰোটোন থেৰাপিগী থবক মখা চথৱকখি। অদুবু সাইক্ৰোট্ৰোনগী প্ৰোটোন থেৰাপিসি কুমজা ২০০২দা থুপচিনথি। মৱমদি মসিদগী হেন্না ফৰা অনৌৰা কাঙলোন অমা পুথোকপা ঙ্গলকপদগিনি। হৌজিক্ৰি সাইক্ৰোট্ৰোনদগী হেন্না ফৰা সিনক্ৰোট্ৰোন ওইনা শীজিন্নৱে। অসুয়া মথং মথং থিজিল্লকপসিনা প্ৰোটোন থেৰাপিসিনা অটৈ ৱেদিএসন থেৰাপিঙম্মা কেসৱ লায়়েংবৰা মায় পাকপগা লোয়ননা সাইদ ইফেক্ট হহ্ৰহনৰা ঙ্গলৈ হায়বগী পাউদম অমা ‘লাসেট ওনকোলোজি’ দা ফোঙদোৱকত্ৰে।

থিজিনবগী থবকসি বোষ্টোনদা লৈৰা এম জি ঐচতা পাঙথোকখিৰনি। এম জি ঐচতা পেমিমাট্ৰিক ৱেদিএসন ওনকোলোজিগী দিৱেক্টৰ অমদি হৰ্ডড মেদিকেল স্কুলগী এসোসিয়েট

প্ৰোফেসৱ ওইৰা টোৱ্কন য়োকনা লুচিংদুনা অঙাংশিংগী মেদ্‌লোৱাষ্টোমাত্ৰ প্ৰোটোন থেৰাপিনা লায়়েংবগী চাংয়েংশিং পাঙথোকপদগী কাৱবশিংসি খঙলকখিৰনি। মহাক্ৰ।

ফেঙদোকপগী মতুং ইয়া মেদ্‌লোৱাষ্টোমানা নাৱৰা

অঙাংশিংবু থেৰাপি মখলসিনা ফহনবগা

লোয়ননা

নুৱোকো।গনিটিভ ফক্সন্দা

অকাযৰা পীদৰা, থন্মোয়,

থিৰোং-থিৱিল, ৱিপ্ৰদন্ত্ৰিভকী

নোৰ্থ ইষ্টপু কৱি ওইনা খল্লিবনো?

মণিপুৰগী চাচিন কোয়া থুংনা নুমিৎ কয়ানি যাৱেক্তুনা লৈৱম্ৰবসু শাখিত্ৰৰা ৰাথোক অদুদা নোংমতা কনা অমত্তা লাক্তুনা য়েংলখিদিে। ৱা অমা ফাওৰা হায়ৱদে। মতম চানা মিনিষ্ট্ৰিনা থবক চপ চানা লৌখৎলমবদা কৈসু থোক্ৰমদৰা য়াবদু মনিং শৌগৎ-শৌগৎতুনা থয়দগী মৈ হৌনৱকখি হায়বগী ৱাফম লৈনথি। মসি মণিপুৰবু নৃশ্ববদগী ওইফম থোক্ত্ৰিৰা হায়বসি কৈথেলদা, হোটেলদা, লম্বীদা, সৱক্তা মীয়ান্না শামখিৰা ফোঙ-ফোঙ শাৰা ৱাৱী ওখিথি।

হৌজিক্ৰা অমুক সিটিজনিশপ (এমেন্দমেণ্ট) বিল ২০১৬ হায়দুনা অমা থোৱক্ৰে। মসি হৌখিৰা মতম কয়াগী মমাঙদগী মীয়াম, সী এস ও অমদি লমাই মীওই কয়গা লোয়ননা মণিপুৰগী পোলিটিকেল পাৰ্টি খৱনা য়ান্না কয়া মসিগী বিল অসি ৰাথোক চাউৱক্লনি, মসিনা মীয়ামগী পুসিৰোলদা অকাযৰা লাক্কনি হায়না য়ান্না কয়া য়েংতুনা ৱাফম কয়া থমখি। মসিগীদমক অখন্নৰা মীফম কয়া মীয়ামগা লোয়ননা তৌথিৰা থেংনহৌই। অদুবু লৈঙাক্কী মায়াকৈদগী মচিন মৰা চৎপা অচৌৰা লুচিংবশিংনা মসি কৱিমত্তা কায়দৰা, মণিপুৱদা কৱিমত্তা শোক্ৰোইদৰা অমনি, মসিদা কান্দবদা ইস্যু শাগৎতুনা মীয়ান্ব মীপাইহয়ৰবা শিল্লিবশিং অসি মপুং ফাদৰা মী ঙাঙনি হায়না হায়খিবসু তানহৌই। হৌজিক্ৰি বিল অসিনা লোক সভাদা পাস তৌৱকপদা অমদি মীয়ান্না হৌৱক্লবদা মীপাইৰা পোক্ৰক্তা কৈনো, চেকশিন থৌৱাং মানৰা খৱদি তৌৰা অমদি হায়ৱকপা তাৱে। মসি মতম